

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“Фінансовий контролінг ”

*освітньо-професійної програми підготовки магістрів
галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво»
спеціальності 8.03050801 "Фінанси та кредит"
магістерських програм «Управління фінансами фінансово-кредитних
установ»; «Управління фінансами у сфері бізнесу», «Управління фінансами у
сфері бізнесу»*

Чинний від 2011 – 08 – 01

Видання офіційне

Дніпропетровськ
Державний ВНЗ «НГУ»
2012

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО
кафедрою економічного аналізу і фінансів ДВЗ «НГУ»

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора Національного гірничого університету
від 30.08.20 12 №

3. УВЕДЕНО
вперше

4. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ
Лісовенкова Ірина Михайлівна, асистент кафедри економічного аналізу і фінансів

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Галузь використання	4
2. Нормативні посилання	5
3. Базові дисципліни	5
4. Обсяг дисципліни	5
5. Дисципліни, що забезпечуються	6
5. Компетенції, що набуваються, та зміст дисципліни	7
6. Індивідуальне завдання	8
7. Форма підсумкового контролю	9
8. Вимоги до засобів діагностики	9
9. Рекомендована література	9
10. Відповідальність за якість викладання	11

Вступ

Цей стандарт є складовою частиною стандартів вищої освіти ДВЗ «НГУ».

Програма навчальної дисципліни ПП «Фінансовий контролінг» - нормативний документ, який складається на підставі освітньо-професійної програми (ОПП) та ОПП вибіркової частини підготовки магістрів напряму підготовки 8.030508 - фінанси і кредит.

Навчальна дисципліна визначає комплекс модулів, що підлягають підсумковому контролю. Модуль – це задокументована сукупність змістових модулів, що реалізується за допомогою певних видів навчальних занять з визначеними цілями (лекції, лабораторні, практичні, семінарські тощо). Змістовий модуль – сукупність навчальних елементів, створена за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові та подана в ОПП.

Навчальна програма розробляється кафедрою, яка наказом ректора закріплена для викладання дисципліни.

Програма навчальної дисципліни розробляється на весь період реалізації освітньо-професійної програми підготовки магістрів з фінансів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 8.030508 - фінанси і кредит і затверджується наказом ректора.

1. Галузь використання

Стандарт поширюється на кафедри НГУ, що здійснюють викладання нормативної дисципліни «Фінансовий контролінг» підготовки магістрів напряму підготовки 8.030508 - фінанси і кредит.

Стандарт встановлює:

- компетенції, які має опанувати студент;
- перелік змістових модулів та інформаційну базу (навчальні елементи), яка опосередковує освітні та професійні уміння за вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази;
- позначення одиниць фізичних величин, які використовуються в навчальному матеріалі;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки.

Стандарт придатний для сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

2. Нормативні посилання

2.1. Закон України «Про вищу освіту».

2.2. ДК 003: 2010 Державний класифікатор професій.

2.3. ДК 009 : 2005 Державний класифікатор видів економічної діяльності.

2.4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.07.2009 № 642 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента».

2.5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.11. 2010 № 1067 «Про введення в дію переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо – кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 787 від 27.09.2010.

2.6. Постанова Кабінету Міністрів України № 507 від 24.05.1997. «Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями».

2.7. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки магістрів спеціальності 8.030508 – фінанси і кредит і затверджуються наказом ректора.

2.8. СВО НГУ НМЗ – 05. Нормативно – методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138с.

3. Базові дисципліни

Дисципліни ОПП магістрів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напрямку підготовки 8.03050801 – фінанси і кредит

ПП 4 «Фінансове планування»

ПП 17 «Фінанси підприємств»

ППс 17 «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання»:

ПРв 16 «Управління витратами»

ПП 19 «Інвестування»

4. Дисципліни, що забезпечуються

Дисципліни ОПП магістра галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напрямку підготовки 8.03050801 – фінанси і кредит магістерська програма «Фінанси в бізнесі»

ПП 6 «Управління фінансовою санацією підприємства»

5. Компетенції що набуваються та зміст дисципліни

№ п/п	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі
1	<p>Визначити сутність, задачі і функції фінансового контролінгу. Причини виникнення фінансового контролінгу.</p> <p>Визначити роль фінансового контролінгу в системі управління підприємством. Назвати взаємозв'язок фінансового контролінгу з іншими функціями управління підприємством. Охарактеризувати види фінансового контролінгу. Скласти сутність стратегічного і оперативного фінансового контролінгу. Визначити структуру і надати змістовну характеристику розділів фінансового контролінгу.</p>	<p><u>Практичні заняття</u></p> <p>1. Економічний зміст, задачі та принципи фінансового контролінгу.</p> <p>2. Роль контролінгу в системі управління підприємством.</p> <p>3. Види контролінгу.</p> <p>4. Структура і змістова характеристика розділів контролінгу.</p>
2	<p>Використовувати методи класифікації витрат. Надати поняття релевантних витрат. Визначити постійні і змінні витрати. Визначити прямі і непрямі витрати, групи витрат за ступенем регулювання. Розкрити поняття факторів виникнення витрат. Розкрити поняття центрів відповідальності, та надати їх класифікацію.</p>	<p><u>Практичні заняття</u></p> <p>5. Класифікація об'єктів фінансового контролінгу.</p> <p>6. Визначення поведінки та факторів витрат.</p> <p>7. Розрахунки показників діяльності центрів відповідальності.</p>
3	<p>Дати визначення управлінського обліку і назвати його відмінність від фінансового обліку. Формулювати задачі управлінського обліку. Класифікувати методи обліку витрат, які використовуються в системі фінансового контролінгу. Пояснити переваги і недоліки різних методів управлінського обліку. Надати оцінку методам управлінського обліку витрат для рішення задач фінансового контролінгу.</p>	<p><u>Практичні заняття</u></p> <p>8. Формування практичних навичок по використанню управлінського обліку на підприємстві.</p>
4	<p>Аналізувати методичні підходи до бюджетування. Розкрити сутність методики на основі фінансової структуризації. Обґрунтувати сутність методики постановки бюджетування на основі бізнес-процесів. Назвати найбільш відомі підходи до складання бюджетів. Дати</p>	<p><u>Практичні заняття</u></p> <p>9. Обґрунтування сутності методики постановки бюджетування на основі бізнес-процесів.</p> <p>10. Вибір підходів до складання бюджетів.</p>

	<p>визначення бюджету. Класифікувати бюджети за сферами діяльності підприємства. Класифікувати бюджети за видами витрат. Охарактеризувати види бюджетів за методами розробки. Класифікувати доходи в бюджетуванні. Навести класифікацію витрат в бюджетуванні. Дати визначення фінансового контролю та інструментарію бюджетного контролю.</p>	<p>11. Класифікація бюджетів за сферами діяльності підприємства.</p>
5	<p>Володіти аналізом точки беззбитковості (Break-Even-Analyse). Володіти бенчмаркінгом. Виконувати вартісний аналіз. Використовувати портфельний аналіз. Робити ABC-аналіз. Складати аналіз сильних і слабких місць на підприємстві. Використовувати методи фінансового прогнозування. Застосовувати експертне (суб'єктивне) прогнозування та каузальне прогнозування Застосовувати методи екстраполяції</p>	<p><u>Практичні заняття</u> 12. Формування практичних навичок по використанню методичного інструментарію фінансового контролінгу на підприємстві..</p>
6	<p>Застосовувати експертне (суб'єктивне) прогнозування та каузальне прогнозування Застосовувати методи екстраполяції</p>	<p><u>Практичні заняття</u> 13 . Формування практичних навичок по використанню методичного інструментарію фінансового прогнозування на підприємстві..</p>
7	<p>Сформулювати мету і основні завдання фінансового контролінгу інвестицій:. Розкрити особливості фінансового контролінгу інвестиційних проектів. Визначити етапи процесу створення системи фінансового контролінгу інвестицій. Визначати структуру системи звітності по інвестиційному проекту. Класифікувати критерії оцінки інвестиційних проектів. Володіти аналізом традиційних критеріїв: окупність і рентабельність; аналізом критеріїв оцінки інвестиційних проектів з дисконтуванням грошових потоків; аналізом можливих варіантів вибору ставки дисконтування; аналізом критеріїв оцінки інвестиційних проектів в умовах невизначеності; аналізом існуючих підходів до формування інвестиційного портфелю підприємства на основі контролінгових досліджень.</p>	<p><u>Практичні заняття</u> 14. Особливості контролінгу інвестиційних проектів. 15. Критерії оцінки інвестиційних проектів у фінансовому контролінгу.</p>
8	<p>Визначати структуру фінансового контролінгу. Формувати цільові функції та елементи системи фінансового контролінгу.</p>	<p><u>Практичні заняття</u> 16. Формування практичних навичок щодо визначення місця та ролі служби</p>

	Визначати місце служби фінансового контролінгу в організаційній структурі підприємства.. Визначати раціональну структура фінансово-економічних служб підприємства. Організувати службу фінансового контролінгу в корпорації (холдингу), визначати її структуру і склад.	фінансового контролінгу в організаційній структурі підприємства.
9	Володіти методами стратегічної та оперативної діагностики.	Практичні заняття 17.Формування практичних навичок по використанню методичного інструментарію стратегічної та оперативної діагностики на підприємстві..
10	Класифікувати підходи до прийняття управлінських рішень у фінансовому контролінгу. Володіти вимогами до критеріїв прийняття управлінських рішень. Визначати та застосовувати критерії прийняття управлінських рішень.	Практичні заняття 18. Розгляд критеріїв прийняття управлінських рішень. 19. Обґрунтування вимог до критеріїв прийняття управлінських рішень.

6. Індивідуальне завдання

До заліку допускаються студенти, які виконали індивідуальне розрахункове завдання. Виконання індивідуального завдання здійснюється відповідно до методичних рекомендацій [9].

Загальні вимоги, що забезпечують оцінку виконання індивідуального завдання:

- правильність рішень;
- повнота структури розрахунків;
- Оформлення відповідно до чинних стандартів;
- Наявність посилання до джерела інформації;
- Самостійність виконання (діагностується під час захисту).

7. Форма підсумкового контролю

Нормативна форма підсумкового контролю – залік. Підсумковий контроль здійснюється у вигляді комплексного оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни без участі студента на підставі результатів усіх модульних контролів.

Оцінювання визначає ступінь оволодіння студентом компетенціями, що передбачені програмою.

Підсумковий контроль реалізується шляхом визначення середньозваженого балу

за результатами всіх модульних контролів.

Інформаційне забезпечення дисципліни – джерела 1-11.

8. Вимоги до засобів діагностики

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій для проведення заліку мають бути подані у вигляді ситуаційних вправ.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння :

$$K_3 = N/P,$$

Де N – правильно виконані істотні операції рішення,
P – загальна кількість визначених операцій.

Критерії визначення оцінок:

- «відмінно» - $K_1 > 0,9$
- «добре» - $K_1 = 0,8 \dots 0,9$
- «задовільно» - $K_1 = 0,7 \dots 0,8$
- «незадовільно» - $K_1 < 0,7$

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бутинець Ф.Ф., Чижевські Л.В., Герасимчук Н.В. Бухгалтерський управлінський облік. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 448 с. Ел. ресурс
2. Красова О. С. Бюджетирование и контроль затрат: теория и практика. Ел. Ресурс
3. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Удосконалення бюджетування на промислових підприємствах // Вісник Академії економічних наук України. – 2002. – №2. – с.46-51.
4. Круглова Н. Ю., Круглов М. И. Стратегический менеджмент. Учебник для вузов – М.: Из-во РЭП, 2003 – 464 с. Ел. ресурс
5. Ричард Ю. Зоді. Бюджетування результативності Ел. ресурс
6. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. К. – КНЕУ, 2003. Ел. ресурс
7. Шершньова З. Е., Оборська С. В. Стратегічне управлінн. Навчальний посібник . К. – КНЕУ, 1999 .Ел. ресурс
8. Лісовенкова І. М.. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань з дисципліни «Бюджетування діяльності підприємства». Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2012.
9. Лісовенкова І. М.. Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни «Бюджетування діяльності підприємства». Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2012.

Додаткова література

1. Господарський процесуальний Кодекс України від 06.11.91 р. № 1798-XII.
2. Закон України "Про власність" від 07.03.2002 № 3088-III.
3. Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.91 р. № 1576-XII.
4. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.91 р.
5. Закон України "Про концесії" від 16.07.1999 р. № 997-XIV.
6. Закон України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності" // Відомості Верховної Ради України. – 1992 р. – № 2.
7. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.1994 № 334/94 ВР.
8. Закон України "Про підприємництво" від 07.02.91 р. № 698-XII.
9. Закон України "Про підприємства в Україні" від 27.03.91 р. № 887-XII.
10. Закон України "Про систему оподаткування" від 25.06.91 р. № 1251-XII.
11. Андриенко В.Н., Новиков Д.Г. Планирование, контроль и анализ в истеме бюджетирования предприятия // Вісник Донецького державного університету економіки і торгівлі. – Донецьк, Дон дует, 2000 – №7. – с.140-144.
12. Балик У.О. Бюджетування як фактор покращення ефективності маркетингової діяльності підприємства // Проблеми економіки та управління. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Львів, 2003. – №484. – с.220-225.
13. Бень Т.Г., Довбня С.Б. Бюджетування як інструмент удосконалення системи фінансового менеджменту підприємства // Фінанси України. – 2000. – №7. – с.48-55.
14. Біленко Л.М., Жучкова Г.А., Оченаш В.А. Бюджетування як головний напрямок підвищення ефективності менеджменту / Регіональні перспективи. – 2001. – №5-6 (18-19). – с.77-78.
15. Білик М.Д. Бюджетування у системі фінансового планування / Фінанси України. – 2003. – №3. – с.97-109.
16. Білик М.Д. Проблеми бюджетування на підприємствах України // Наукові праці НДФІ. – К.: НДФІ МФУ, 2003. – Вип.3. – с.168-176.
17. Білобловський С. Складові елементи процесу бюджетування // Економіка. Фінанси. Право. – 2002. – №8. – с.20-25.
18. Вінниченко М.М. Оцінка ризику у бюджетуванні // Фінанси України. – 2003. – №7. – с.90-96.
19. Гріфін Р., Яцура В. Основи менеджменту: Підручник / Наук. ред. В.Яцура, Д. Олесневич. – Львів: Бак, 2001. – 624 с.
20. Грещак М. Г. Управління витратами. Навчально – методичний посібник. . К. – КНЕУ, 2002.
21. Жамойда А.А. Концепция системы организации бюджетирования промышленных предприятий Украины // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины: Сб. науч. тр. НАН Украины. – Донецк: ИЭП. – 2002. – т.2 – с.286-297.

22. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – 2 ге вид., перероб. та доп. – К.: Кондор. – 2003. – 364 с.
23. Козицкий Д. Внедрение проекта автоматизации бюджетирования // Справ очник економіста. – 2005. – №4. – с.33-36.
24. Колисник М. Рациональное бюджетирование, или дороги, которые мы выбираем // Компаньон. Стратегии. – 2003. – №2. – с.26-31.
25. Колисник М. Руководство по осуществлению бюджетирования, или уроки езды на автомобиле // Компаньон. Стратеги. – 2003. – №1. – с.28-33.
26. Коммерческое бюджетирование / Бочаров В.В. – СПб.: Питер, 2003. – 368 с.
27. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві, або як ефективно управляти фінансами. – Х.: Фактор, 2005. – 336 с.
28. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Побудова бюджетів в організації // Фінанси України. – 2005. – №7 (116). – с.136-146.
29. Ляшенко Г. П., Раєвська Л. М., Чернова О. В. Контролінг в управління підприємством. Підручник. – 2009.
30. . Панков В. А., Єлецьких С. Я., Михайличенко Н. М. Контролінг і бюджетування діяльності підприємства. Навчально – методичний посібник. Краматорськ, 2006
31. Маникіна В.А. Бюджетирование в системе современных технологий финансового менеджмента // Менеджер. – 2002. – №2 (18). – с.72-78.

10. Відповідальність за якість викладання

Відповідальність за якість викладання несе завідувач кафедри.